

Summering från medlemsresan till Kalmar 7 nov 2018

Temat för resan var **"Rådgivning till lantbruksföretag som gör stora stallinvesteringar"** där vi träffade Cecilia och Mats Olsson, Holmsbergs gård samt Carl Meurling och Peter Nilsson på Christiansborg. Totalt deltog 13 rådgivare från 8 olika medlemsföretag.

De besökta företagen har båda gjort stora stallinvesteringar. De har fått erfarenhet av byggnation och myndighetskontakter men även arbetat mycket med logistik, ekonomi, djurhälsa, foderproduktion, utfodringsstrategier och växtodling. Här följer några framgångsfaktorer och slutsatser från besöken och diskussionerna.

Byggprocess

- Gör saker i rätt ordning: 1-Eget beslut. 2-Klartecken från bank. 3-MKB. 4-Planera och upphandla. 5-Genomför byggnationen parallellt med att produktionen i övrigt går för fullt.
- Genomför tillståndsprocessen i tid eftersom man inte vet vilka hinder som kommer uppstå på vägen.
- Granska ritningarna och utvärdera ordentligt själv och tillsammans med konsulter/kollegor innan byggnation påbörjas.
- Bygg om möjligt flexibelt för att kunna växla mellan olika djurkategorier beroende på möjlighet att skapa lönsamhet.
- Bygg inte för trångt eller för smått och planera för att det ska gå att expandera även i framtiden till ännu större produktion.
- Investera bort transporter/mellanhänder för att få behålla mer av varans värde själv.
- Ta med ett smittskyddsperspektiv vid planering av byggnader och logistik.
- Överväg uppgörelser vid byggnationen som skapar motiverade byggentreprenörer. T ex genom att skapa bonus om tider och budget hålls.
- Vid stora byggnationer är det bättre att köpa alla verktyg som behövs istället för att hyra dem.

Ekonomi

- Viktigt med full produktion under byggprocessen.
- Det är viktigt att vid investeringar göra kalkyler över effektivitet och hur mycket som olika investeringar kan ge i inbesparad arbetstid.
- Rätt byggt ger stordrift klart högre effektivitet i produktionen.
- Våga investera även under perioder med lägre avräkningspriser, det viktiga är den genomsnittliga lönsamheten under hela avskrivningsperioden.
- Man måste våga att ta viss risk vid investeringar.
- Miljöinvesteringar är ekonomiskt lättare att göra i stora företag.
- Skapa ordning och lönsamhet i befintlig drift innan expansion.
- Det räcker inte att fokusera på endast intäkter eller kostnader, det gäller att se till totalresultatet i hela produktionen.
- Försök att hitta styrkan i förhandlingar, t ex genom att byta alla traktorer på en gång istället för en per år.
- Analysera om det är bäst med enskild firma eller AB.

Produktion

- Även andra branscher har utmaningar inom byråkrati, det är inte bara lantbruksföretag som är drabbade.
- Med hög produktion (men inte nödvändigtvis allra högst) och effektivitet så går det att tjäna pengar inom svenskt lantbruk.
- Låg produktion kan spara kostnader men ger sällan bra lönsamhet.
- Följ upp produktionens viktiga nyckeltal så att åtgärder kan vidtas innan produktionen tappar lönsamhet.
- Ha tydliga målsättningar i företaget, gör uppföljningar regelbundet och utvärdera.
- Våga odla det som ger högst lönsamhet även om det leder till försäljning av vissa grödor och inköp av andra för att få ihop foderstaten.

Personal

- Fokusera på att vara en duktig ledare, ta de tillfällen som erbjuds att utveckla ledaregenskaper.
- Satsa på att vara en attraktiv arbetsplats. Det kräver kontinuerligt arbete hela tiden.
- Företagsledningen bör vara i produktionen varje dag.
- Träffa helst all personal varje dag.
- Gör regelbundna personalmöten, varje månad eller eventuellt varje vecka. Var helst öppen med ekonomisk information kring produktionen (dock ej nödvändigtvis skulder och räntor) för att skapa delaktighet.
- Betala avtalsenliga löner. Överväg bonus. Men var medveten om att bonusar kan ge motsatt effekt de år de inte betalas ut.
- Satsa ordentligt på både arbets- och djurmiljö vid investeringar.

Strategibeslut

- Bra att ytterligare någon i familjen är helt uppdaterad på lantbruksföretaget för att få ett internt bollplank, som kan bromsa eller gasa.
- Gårdsråd ger effektiva strategibeslut.
- Erfar-grupper ger bra utbyte mellan kollegor.

Uppmaning till rådgivare och rådgivningsorganisationer

- Hjälp till att hitta var svagheter finns i produktionen.
- Erbjud gårdsråd.
- Erbjud inspiration och benchmarking via t ex Erfargrupper.
- Erbjud helhetsprocesser vid investeringar som underlättar för företagsledarna att fatta beslut och samtidigt behålla full befintlig produktion.
- Rådgivningen måste kunna diskutera management, inte bara specifika biologiska faktorer som foderstrategi.

Tack till gårdar och deltagare

Stor tack till de besökta gårdarna och alla deltagare på studieresan. Vi siktar in oss på en ny studieresa i någon form nästa höst igen.

